

Lillestrøm mdg

A graphic of a handprint made of yellow dots, positioned in the lower right quadrant of the page, partially overlapping the green text box.

Valgprogram 2023-2027

Lillestrøm MDG

Innhold

DEL 1 MILJØ OG SAMFUNN

Kap. 1. Klima, natur og arealpolitikk

1.1. Samferdsel, kollektiv, sykkel og gange

Kap. 2. Matsikkerhet, beredskap, biologisk mangfold

Kap. 3. Sirkulærøkonomi, samfunnsutvikling, næringsliv

3.1. By- og stedsutvikling

3.2. Universell utforming

DEL 2 KULTUR

Kap. 4. Levende møteplasser for alle

Kap. 5. Idrettsglede og friluftsliv for folkehelse

5.1. Grønne lunger i nærmiljøet

Kap. 6. Frivillighetens fellesskap

6.1. Gi frivilligheten rom og plass

DEL 3 OPPVEKST

Kap. 7. For en bærekraftig oppvekst i kommunen

Kap. 8. Barnehagen - en god start på livet

Kap. 9. Grunnskolen - inkludering, demokrati og kompetanse for framtida

DEL 4 HELSE OG MESTRING

Kap. 10. Folkehelse og livskvalitet for alle

Kap. 11. Psykisk helse

Kap. 12. Funksjonsvariasjon i livets ulike faser

Kap. 13. Aktiv alderdom

Kap. 14. Rus

Kap. 15. Arbeidsforhold innen helsesektoren

DEL 1 MILJØ OG SAMFUNN

1. KLIMA, NATUR OG AREALPOLITIKK

Klima- og naturkrisen er vår tids største utfordring. Vi skal bort fra fossil energi og over til fornybar. Vi skal slutte å bygge ned dyrkbar jord og verdifull natur som binder karbon og motvirker klimaendringer. I 2019 fikk vi gjennomslag for at Lillestrøm kommune skal styre mot arealnøytralitet, at kommunens drift skal være klimanøytral innen 2027, og at kommunen samlet skal kutte klimagassutslipp med 60 % innen 2030. Dette følger vi opp i kommende periode ved å sikte mot **arealnøytralitet**. Dersom en utbygging er nødvendig, skal tilsvarende areal restaureres et annet sted i kommunen. Et tiltak er å jobbe for å innføre et system for prising av areal – en arealavgift eller naturavgift. Arealnøytralitet vil gjøre det enklere å oppnå **klimanøytralitet**. Å bevare natur gjennom kommunens disponeringer i arealplanen, vil være et viktig tiltak for å nå netto 0 i klimagassutslipp innen 2027. Det kan også skje gjennom **naturrestaurering**. Intakt natur, ulike naturtyper, jordsmonn og naturlig vegetasjon er vår fremste karbonfangst og -lagring. Viktig da å unngå unødig felling og fjerning av vegetasjon. Dette gir også bedre vern mot klimaendringer, motvirker skred, flom og erosjon.

Lillestrøm MDG vil

- følge opp årlig klimabudsjett og regnskap som styringsverktøy for å sikre målet om klimanøytral drift i kommunen innen 2027.
- styrke Lillestrøms klimafond
- legge til rette for at kommunen samlet skal kutte klimagassutslipp med 80 % innen 2040.
- følge opp arbeidet med naturmangfoldsplanen med forpliktende tiltak. Vi vil kartlegge områder med verdifull natur, og områder som egner seg for naturrestaurering.
- jobbe for at Lillestrøm kommune utarbeider en modell for naturprising som en del av kommunens arealregnskap.
- tilbakeføre til LNF (Landbruk, Natur, Friluftsliv) områder som har blitt omregulert til andre formål, for å nå målet om arealnøytralitet.
- at all utbygging skjer gjennom transformasjon av tidligere utbygde flater og ikke på urørt mark.
- at takflater og egnede veggflater utnyttes med grønne tak eller solceller.
- at utbygging av boliger ikke går raskere enn utvidelse av kapasitet på vann, avløp, skoler, barnehager og kommunale tjenester generelt.
- ha fossilfri anleggsvirksomhet for alle offentlige anlegg.
- utarbeide en plan for grøntarealer. Tilgang på grøntarealer/nærnatur er viktig både for folkehelsen, klimaet og det biologiske mangfoldet.
- at beplantning i kommunal regi er pollinatorvennlig. Fruktrær, bærbusker og andre nyttevekster prioriteres, også stedegne og norskproduserte planter.

- at alle kommunale kjøretøy skal være elektriske.

1.1. SAMFERDSEL, KOLLEKTIV, SYKKEL OG GANGE

Lillestrøm MDG vil prioritere kollektiv, sykkel og gange for persontransport. Vi sier nei til kapasitetsutvidende veiutbygging. Vi vil ha nytenking og innovasjon når det gjelder effektiv infrastruktur og funksjonelle og grønne mobilitetsløsninger i hele kommunen.

I tillegg vil vi

- jobbe for bedre kollektivtilbud på strekninger som ikke er godt nok prioritert av Ruter i dag. Målsettingen er å gjøre det mulig for innbyggerne i kommunen å velge å leve bilfritt.
- utvide Ruters sonегrense slik at hele kommunen kommer innenfor samme betalingszone.
- innføre gratis transporttilbud for barn og ungdom som skal til aktiviteter/idrett ettermiddag/helg.
- opprette et kommunalt matebusstilbud i rushtiden.
- utarbeide plan for mikromobilitet med kartlegging av snarveier.
- gi støtte til kjøp av transportsykkel til småbarnsfamilier og til kjøp av el-sykler.
- videreføre ordningen med gratis piggdekk til sykler.
- ha sykkelvennlige arbeidsplasser, med sykkelparkering og mulighet for lading og trygg parkering av el-sykler.
- utvikle et sammenhengende sykkelveinett.
- trygge sykkelveier fremmer vintersykling. Ha bedre brøyting/vinterskjøtsel av gang- og sykkelveier.

2. MATSIKKERHET, BEREDSKAP, BIOLOGISK MANGFOLD

Vi ønsker at Lillestrøm kommune skal ha en høyere selvforsyningsgrad, øke bevisstheten hos innbyggerne om verdien av å leve i et samfunn i økologisk balanse, der både mennesker, dyr og natur blir ivaretatt gjennom en bærekraftig forvaltning. Lokalprodusert mat er bra av mange grunner: det gir mindre transport, mindre emballasje, friskere og sunnere varer med høyere næringsinnhold ved økologisk drift, pluss at karbon bindes og det er bra for naturmangfoldet.

Lillestrøm MDG vil

- ha nullvisjon for nedbygging av matjord.
- jobbe for at landbruk og skogbruk forbedres med hensyn til klima og natur. Kommunen må oppmuntre til plukkhogst og frivillig skogvern, og for regenerativt landbruk som binder karbon.
- oppmuntre grunneiere, spesielt langs vassdragene til å drive mer regenerativt, uten bruk av kunstgjødsel, og til å bevare kantvegetasjon. Dette motvirker avrenning av overflødige næringsstoffer og øker samtidig det biologiske mangfoldet.
- forhindre at tusenvis av rådyrkalver blir drept på jorder ved at kommunen kjøper inn og gjør varmesøkende droner tilgjengelig for gratis utlån til bønder.
- fremme urbant landbruk, kortreist mat, etablering av skolehager og parseller og flere andelslandbruk.
- ansette kommunale grønnsaksbønder for å bistå de kommunale virksomhetene med skolehager og kjøkkenhager ved omsorgsboliger. arbeide for å introdusere mer grønn og bærekraftig mat, som ivaretar smak og helse i kommunens kjøkken og kantiner.
- styrke kommunens beredskap mot, svikt i forsyningskjedene på mat, vann, elektrisitet og følger av klimaendringene, som skred, flom, brann, m.m.
- kartlegge beredskapslagre for mat, medisinsk utstyr og tilfluktsrom.

3. SIRKULÆRØKONOMI, SAMFUNNSUTVIKLING, NÆRINGSLIV

Sirkulærøkonomi må innføres for å ta vare på planetens begrensede ressurser. Digitalisering og delingsøkonomi inngår i det sirkulære samfunnet. Smultringøkonomien er en utvidet modell som omfatter det sirkulære i hele samfunnet, både lokal og globalt. I en slik utvidet forståelse ligger det også en solidarisk omfordeling og utjevning slik at alle får ta del i velferden innenfor planetens tålegrenser. Vi ønsker derfor å styrke kommunale gratistilbud, utlåns- og delingsvirksomhet som viktige, sosialt utjevne tiltak. Eiendomsskatt er også et viktig virkemiddel her. Den norske overforbruksdagen kom i april i 2022, resten av året lever vi usolidarisk på bekostning av framtidige generasjoner.

3.1. BY- OG STEDSUTVIKLING

En by som er bra for barn, er bra også for alle. Vi ønsker menneskevennlig steder for attraktive bomiljøer i lavutslippssamfunnet. Her prioriteres myke trafikanter, grønne nærmiljøer, ren luft, enklere hverdag med korte avstander, gode teknologiske løsninger, sirkulært system med drastisk reduserte avfallsmengder.

Lillestrøm MDG vil

- fremme immaterielle tjenester og tilbud, tjenester framfor varer og materialbruk.
- utarbeide en tiltaksplan for å redusere matsvinn og redusere avfall både for private husholdninger og kommunale virksomheter.
- redusere kommunale avgifter for innbyggere som komposterer matavfall selv.
- gi tilskudd til bokashi/kompostbinger og kursing, både til innbyggerne og ansatte i store kommunale virksomheter.
- innføre økonomisk støtte til ENØK-tiltak som alle husholdninger kan søke på. Det inkluderer støtte til å bytte vinduer, installere varmepumpe eller solceller og bytte ut til rentbrennende vedovner.
- ta vare på Kjeller/Måsan som kulturminne og som åpne, grønne arealer med rødlistede insekter. Måsan myrområde binder mye karbon, samler opp mye vann ved ekstremnedbør og virker flomdempende.
- følge opp Strategi for bærekraftig næringsutvikling 2022-2030 (Vedtatt i kommunestyret 15.06.22). Innsatsområder er på framtidsrettede virksomheter innenfor klima, energi, miljø og helse og at kommunen styrker kunnskapsbaserte næringer og aktivt bidrar i arbeidet med nettverk og klynger.
- på sikt øke Lillestrøms næringsfond og slik utløse flere grønne innovasjonsprosjekter.
- fremme næringsliv innen opplevelser og kreative næringer.
- følge opp kommunens ambisiøse Strategi for grønne innkjøp. Kommunen kjøper inn varer og tjenester for 2 mrd. årlig. Ved at kommunen etterspør bærekraftige løsninger, vil næringslivet ha insentiver for å tilby og eventuelt utvikle disse.
- jobbe videre med muligheten for å innføre smultringmodellen.

3.2. UNIVERSELL UTFORMING

Samfunnets oppbygning og manglende tilrettelegging hindrer i dag mange å være med på aktiviteter. Det medfører isolasjon for mange. Dette vil Lillestrøm MDG gjøre noe med slik at alle kan delta og være aktive i kommunen på sine premisser og forutsetninger.

Lillestrøm MDG vil

- sikre gode parkeringsmuligheter i form av HC-plasser og tilpasning av fortau for svaksynte og personer som har utfordringer med gange.
- følge opp universell utforming på kommunale bygninger, nettsider, tjenester og arrangementer.

DEL 2 KULTUR

4. LEVENDE MØTEPLASSER FOR ALLE

Kunst og kultur bidrar til fellesskap, begeistring og inspirasjon. Vi ønsker å bevare kulturminner og sikre nærheten til kulturopplevelser. Vi mener at det vil stimulere til å søke opplevelser som vil fremme god **folkehelse**. Derfor vil vi styrke lokal kunst og kulturtilbud i **nærmiljøet**. Lillestrøm MDG ønsker å jobbe for at kulturlivet i kommunen skal være **mangfoldig**, levende og åpent for alle. Bibliotekene er viktige fellesarenaer for kulturformidling og derfor også virkemiddel for å motvirke sosiale forskjeller.

Lillestrøm MDG vil

- styrke bibliotekenes rolle som utlånsentral for å bidra til mindre forbruk og kjøpepress, samt sikre at alle barn og unge har tilgang til nødvendig utstyr for å delta i aktiviteter og idrett.
- ha en satsning på det flerspråklige biblioteket for å styrke integreringsarbeidet i kommunen.
- gi mer ressurser til bibliotekene slik at barn og unge får tilgang til digitale verktøy og leksehjelp, som et sosialt utjevne tiltak i nærmiljøet.

4.1. SIKRE AT KUNSTEN ER LEVENDE, STERK OG TILGJENGELIG

Vi vil at alle skal ha tilgang til inspirerende kunstopplevelser i nærmiljøet. Det skal være billig og ikke kreve lang reisevei. Det er viktig å legge til rette for og støtte opp under lokale museer og kunstsentre. Vi vil at kommunale lokaler skal kunne disponeres av kunst- og kulturlivet.

Lillestrøm MDG vil

- at alle kunsttilbud i kommunen skal være gratis for de under 25 år og innføre rabattordninger for lavinntektsfamilier.
- styrke ordninger for lån av lokaler for kulturlivet og frivilligheten.
- vektlegge bærekraftig gjennomføring av arrangementer og aktiviteter i vurdering av søknader og gjøre det enklere å bruke offentlige plasser til å skape kulturopplevelser utendørs.
- sørge for at kulturminner og kulturhistoriske bygninger blir ivaretatt, eksempelvis Kjeller flyplass, Blaker Skanse, Fetsund og Bingen Lenser, Husebylåven.

5. IDRETTSGLEDE OG FRILUFTSLIV FOR FOLKEHELSE

Vi vet at idretten er en viktig arena for barn og unge. Idretten skaper grunnlag for å oppleve mestringsfølelse og tilhøre et fellesskap. Alle som ønsker det, skal kunne delta i idretten, delta på aktiviteter og friluftsliv i kommunen. Det er viktig at idretten har tilgang til gode anlegg, samt tilskuddsordninger som treffer bredt og gir forutsigbar drift.

Lillestrøm MDG vil

- styrke og støtte opp om idrettsrådet som et koordinerende råd for all idrett, mosjon og inkludering.
- legge til rette for miljøvennlige løsninger som muliggjør for en fullstendig utfasing av gummigranulat i kunstgressbaner.
- anerkjenne den egenorganiserte idretten ved å gi bruksrett til nærmiljøanlegg og aktivitetsparker. Anlegg til breddeidrett skal prioriteres over andre typer næringsbygg og eiendomsbygg når det gjelder arealbruk, og urørt natur skal ikke tas av.
- jobbe for at nye og rehabiliterte anlegg skal være universelt utformet og tilgjengelig for alle. Nye anlegg må ha bærekraftige løsninger som sikrer lave utslipp, energieffektivisering, lavt innhold av helse- og miljøskadelige stoffer og godt innneklima.

5.1. GRØNNE LUNGER I NÆRMILJØET

Vi vil bevare grønne lunger som legger til rette for lek, turgåing og mosjon for alle innbyggerne, uansett alder og funksjonsevne. Menneskers behov for bevegelse og utforsking av naturen er viktig for å sikre god folkehelse og livskvalitet i kommunen.

Lillestrøm MDG vil

- opprette et eget aktivitetsråd for friluftsliv (friluftsråd). Vi ønsker å støtte opp om friluftsarbeidet i kommunen for å nå ut til deler av befolkningen som ikke er kjent med å bruke naturen til rekreasjonsformål.
- jobbe for at friluftsområder har sikker og allmenn tilgang, kan nås til fots og med sykkel, og sørge for tilstrekkelig med benker og sitteplasser.
- skape miljøvennlige lekeplasser med naturlig underlag som fremmer lek og godt utemiljø.

6. FRIVILLIGHETENS FELLESSKAP

Frivilligheten er en bærebjelke i samfunnet. Det skaper fellesskap og mestring. Frivillighet betyr mye for de som deltar og for samfunnet som helhet, i forhold til verdiskapning, integrering og forebygging av ensomhet. Derfor er det viktig med gode og forutsigbare vilkår for å sikre en sterk og levende frivillighet i lokalsamfunnene.

Lillestrøm MDG vil

- at barn i lavinntektsfamilier skal kunne delta i aktiviteter på lik linje med andre. Derfor ønsker vi å styrke og utvide tilbudet til utlåssentralene.
- utrede muligheten for å bruke bibliotekene til utlån av verktøy, sykler og ol.
- at frivilligheten skal ha gode rammebetingelser og brede tilskuddsordninger som sikrer frie midler og forutsigbarhet.
- forenkle søknadsprosessen slik at frivillige organisasjoner slipper å bruke unødvendig tid på administrasjon.
- at tilskuddsportaler bør være tilgjengelig på flere språk for å nå ut til minoritetsbefolkningen.

6.1. GI FRIVILLIGHETEN ROM OG Plass

Lillestrøm MDG vil være en pådriver for å styrke frivillighetens vilkår, og satse på større samarbeid mellom kommunen og den lokale frivilligheten. Det er viktig at frivilligheten har tilgang til passende lokaler som legger til rette for større deltakelse og aktivitet.

Lillestrøm MDG vil

- styrke fritidstilbudet til ungdom ved å styrke og bevare de fritidsklubbene som finnes. I tillegg ønsker vi å skalere opp tilbudet på steder i kommunen det ikke finnes i dag, i samarbeid med frivilligheten.
- videreutvikle og styrke ordningen med gratis utlån av kommunale lokaler til frivillige organisasjoner.
- at skal bli enklere å låne lokaler og finne en fullstendig oversikt over universelt utformede lokaler.
- styrke frivilligsentralene og legge til rette for samarbeid på tvers av frivillige lag og foreninger, næringsliv og kommunale virksomheter.

DEL 3 OPPVEKST

7. FOR EN BÆREKRAFTIG OPPVEKST I KOMMUNEN

Et **godt oppvekstmiljø** er et miljø der infrastruktur bygges i samspill med naturen slik at naturens egenverdi og innbyggernes helse blir ivaretatt. En god oppvekst skapes i fellesskap. Derfor jobber vi for **at alle kan delta** som ressurs ut ifra sin kunnskap, erfaring og helse.

Det er viktig for deltakelsen at tilbud som for eksempel sommerskole og kulturskole, legges nær knutepunkt og gjøres tilgjengelig flere steder i kommunen. Vi vil jobbe for at kommunen er med på å skape **levende lokalsamfunn**.

Lillestrøm MDG vil

- gi bedre tilgang til fritidstilbud og gratis barnehage for lavinntektsfamilier.
- reduserer påvirkning fra forurensning og giftstoffer i barns hverdag.
- tilrettelegge for flere lokale lavterskeltilbud for familier i sårbare situasjoner, blant annet i samarbeid med helsesykepleiere og barnehager.
- bygge nye framtidsrettede kommunale bygg, som kommer lokalbefolkningen til gode på kvelder og i helger og dermed redusere bruken av paviljonger.
- styrke tiltak for å motvirke barnefattigdom og sosial utenforskap, og videreutvikle og styrke samarbeid mellom kommunen og frivillige organisasjoner om fysisk aktivitet og matservering.
- arbeide for at barn skal ha gode nabolag der de kan bruke alle sanser, og utvikle sin medfødte nysgjerrighet og utforskertrang.
- ha en miljøarbeider og spesialpedagog ved hver skole, også oppsøkende ungdomsteam (OUT) etter skoletid.
- at det tilbys forsterkede foreldrehjem i stedet for institusjon for barn med utagerende adferd.
- ikke stigmatisere ungdom som tester rus.
- lytte til representanter for kommunalt ansatte om konkrete behov og ressursutfordringer.
- sørge for at lekeplasser og lekeapparater er universelt utformet.
- ha tilbud til ungdom uansett om de går på videregående skole eller ikke.
- arbeide for at kommunale barnehager og skoler blir Grønt Flagg-sertifisert.

8. BARNEHAGEN - EN GOD START PÅ LIVET

Barnehagen danner grunnlaget for læring om sammenhenger i natur og samfunn gjennom samspill, undring og egenerfaringer. Hverdagen i barnehagen skal være preget av empati og medfølelse for mennesker, natur og kultur. Det er viktig at barn og familier møter trygge fagpersoner som kan tilrettelegge for en god hverdag. Barnehagen som uteareal og lekepark er en viktig møteplass også i helgene og i ferier. Slik er den lokale barnehagen viktig for å danne et godt lokalmiljø. Det må være nok barnehageplasser i nærmiljøet for å unngå unødig trafikk. Utearealene må opprettholde en høy kvalitet og en tilstrekkelig størrelse.

Lillestrøm MDG vil

- sikre at kommunen oppfyller bemanningsnormen i barnehagene gjennom hele åpningstiden.
- jobbe for at barnehagene har nødvendig tilgang til fagpersonell som logoped, synspedagog og spesialpedagoger. På denne måten vil vi at barnehagene sikrer barna god og nødvendig oppfølging i livets tidlige faser.
- sikre alle barn mulighet til barnehageplass i nærmiljøet, og prioritere etablering av nye nærbarnehager.
- fremme tiltak for en god kjønnsbalanse blant de ansatte i barnehagene. Et slikt tiltak er å gjeninnføre ordningen med unge mannlige lekeressurser i barnehagene. Dette kan inspirere flere menn til å søke jobb i barnehagene.
- styrke tilbudet om «åpen barnehage» i kommunen. Dette er en viktig sosial og kulturell møteplass for de som ønsker å være hjemme med de minste barna.
- arbeide for at det etableres barnehager med søkelys på natur og friluftsliv.
- jobbe for å innføre 2 barnehageopptak i året.
- sikre lekeområder og «100-meters skoger» som ikke skal opparbeides parkmessig.
- styrke tilbud om møteplasser og språkopplæring til foresatte og barn som ikke bruker barnehage.
- sikre god språktrening allerede i barnehagen, samt innføre tegn til tale og foreldrestøtte. På denne måten gir vi barna et fullverdig språk og mulighet til å delta i fellesskapet.
- etablere lekeområder tilpasset barn med funksjonsnedsettelse.
- at lekearealene skal være av naturlige materialer, ikke plast- og gummidekker.

- teste skogbunn og naturlige materialer som underlag for barnehagenes uteareal.
- arbeide for at barnas frie lek og lekekompetanse blir ivaretatt i barnehagen.
- ha både private og offentlige barnehager i kommunen, der den offentlige støtten skal komme barna til gode.

9. GRUNNSKOLEN - INKLUDERING, DEMOKRATI OG KOMPETANSE FOR FRAMTIDA

Grunnskolen skal være en trygg og åpen arena der barn kan utvikle sine evner og interesser. Vi vil at skolemiljøet skal være inkluderende og skape god folkehelse og trivsel. Vi ønsker å verne om barns fritid og unngå heldagsskole, karakterer i barneskolen og ytterligere institusjonalisering av barndom og oppvekst. Samtidig vil vi at læring står sentralt i all aktivitet. Barn og ungdom skal møte fagpersoner med nødvendig kompetanse. Derfor vil vi at kommunen utarbeider en handlingsplan for hvordan den skal sikre at elevene får undervisere med godkjent lærerutdanning. Planen må også omfatte nødvendig lærerdekning ved alle skoler skal oppfylles. Utearealene skal holde en god standard, samt ha en størrelse og utforming tilpasset antall elever og klassetrinn.

Lillestrøm MDG vil

- øke lærertettheten og løse lærermangelen ved alle skolene i Lillestrøm.
- oppfylle norm for lærertetthet i ordinær undervisning med maks 15 elever pr. klasse i 1.-4. trinn og 20 elever i 5.-10. trinn.
- at Lillestrøm kommune skal etablere ordninger som gjør skolene til trygge og attraktive arbeidsplasser, med beregning av ansiennitet på linje med nabokommunene, og tilrettelegging for fast ansettelse under utdanning.
- at alle elever i kommunen har en trygg skolevei, ved at det etableres «hjertesoner» på alle skoler.
- styrke sykkelundervisningen, og trygge gang- og sykkelveier til skolene.
- at skolepsykolog eller helsesykepleier skal være tilgjengelig alle ukedager for elever ved alle skoler, slik at elevene opplever skolen som en trygg arena med voksne som kan hjelpe når de trenger det.
- innføre en time fysisk aktivitet om dagen i grunnskolen.
- ansette en ressurs som veileder ved skolehagene.
- fortsette arbeidet med å opprette flere skolehager.

- arbeide for at alle skolebarn får et like godt svømmetilbud i hele kommunen.
- arbeide for gratis frukt i skolen og sunn mat i SFO og barnehage, gjerne supplert med grønt/frukt fra egen skolehage/parsell.
- arbeide for uteskole en dag i uka for alle trinn på barneskolen, og større vekt på undervisning i naturbruk, naturfag og friluftsliv.
- opprette flere plasser som ved Sørums fritidsgård.
- at kommunen følger opp Plan- og bygningslovens krav om universell utforming på alle skoler, slik at nærskolen blir et reelt alternativ for alle barn.
- ønsker heller en ny skole på Skjærva framfor utvidelse av eksisterende skoler.
- ha en plan for trygge skoleveier og sikre barn presis og tilrettelagt skoletransport.

DEL 4 HELSE OG MESTRING

Forebygging er MDGs viktigste grep i helsepolitikken. Vi lever i dag i et forbruksbasert samfunn hvor flere rammes av psykiske og stressrelaterte lidelser. God utforming og tilrettelegging vil bedre folkehelsen til alle innbyggerne. MDG ønsker et samfunn som er åpent og **inkluderende** der man jobber for å fjerne barrierer som hindrer innbyggernes deltagelse. I et likestilt samfunn begrenses ikke mulighetene hver enkelt har til å leve trygge, varierte og meningsfulle liv, på bakgrunn av kjønn, seksualitet eller fysiske egenskaper. Tilgang på likeverdig helsehjelp, muligheter for deltagelse og selvbestemmelse over egen kropp, er forutsetninger for **livskvalitet** og helse for alle. MDG ønsker å styrke arbeidet mot rasisme, antisemittisme og annen kulturell eller etnisk basert diskriminering i arbeidslivet, boligmarkedet, skole og helsevesen.

10. FOLKEHELSE OG LIVSKVALITET FOR ALLE

Mange helseproblemer henger sammen med usunn mat, inaktivitet, dårlig fysisk miljø ute og inne, samt sosiale forskjeller.

Lillestrøm MDG vil

- styrke tilgang til bærekraftig og sunn mat i kommunen for alle innbyggerne.
- ha bilfrie byer og tilrettelegging for fysisk aktivitet.
- jobbe for å starte et lokalt pilotprosjekt for 6 timers arbeidsdag.
- opprette et flerkulturelt råd, og et likestillingsråd som ivaretar arbeidet mot diskriminering, rasisme og for å fremme likestilling.

- benytte produkter uten unødvendige kjemikalier og parfymer i kommunens bygninger, institusjoner og tjenester.
- legge til rette for ombruk, gjenbruk og reparasjon av hjelpemidler i kommunale helsevirksomheter.
- øke fra en til tre ernæringsfysiologer i kommunen til å ivareta både barn, voksne og eldre.
- jobbe for at alle seks helsestasjoner i kommunen skal bestå og styrke deres arbeid med svangerskap og barsel.

11. PSYKISK HELSE

Psykiske problemer kan oppstå i ulike aldre og på grunn av diverse livssituasjoner.

Lillestrøm MDG vil

- styrke det kommunale lavterskeltilbudet for psykisk helsehjelp og sikre mulighetene for tidlig intervensjon.
- styrke psykologtilbudet til barn i kommunen.
- tilby livsveiledningskurs som forebyggende tiltak for å hindre isolasjon og skape mestringsevne blant sårbare grupper.
- styrke samarbeid med frivillige organisasjoner som jobber med psykisk helse.

12. FUNKSJONSVARIASJON I LIVETS ULIKE FASER

Funksjonshemmede har i dagens samfunn problemer med å få rettighetene sine oppfylt. Det er viktig å jobbe for at alle beboere integreres på lik linje uansett funksjonsevne og gis tilgang til å leve meningsfulle liv, og få utvikle seg best mulig. Uansett forutsetning vil det alltid være rom for framgang og utvikling. Livet til familier som har barn og ungdom med funksjonsnedsettelse skal bedres. Familier og pårørende må ses på som en ressurs som skal støttes.

Lillestrøm MDG vil

- styrke de lovpålagte tjenestene og gå inn for at Lillestrøm kommune skal bli best mulig for alle brukere og beboere.
- ha tettere oppfølging, støtte og hjelp til foreldre som sliter, og barna deres
- sikre en forutsigbar og trygg omsorgslønnsordning til familier med barn med funksjonsnedsettelse.

- ha langsiktige vedtak om tjenester til de som trenger det for å gi trygghet og stabilitet.
- tilpasse avlastningstilbud for å hindre slitasje i familier med barn med funksjonsnedsettelse.
- at BPA begrepet utvides til å inkludere støtteperson i fritiden, på idrettsaktiviteter og på skolen der det er hensiktsmessig.
- arbeide for at de lovpålagte tjenestene med Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) følges og gir mulighet for et selvstendig liv på lik linje med resten av kommunens innbyggere.
- arbeide for at funksjonshemmede får tilrettelegging slik at de kan være fysisk aktive og delta på annen sosial deltakelse.
- arbeide for at foreldre med funksjonsnedsettelse ikke skal diskrimineres med hensyn til samvær med barna sine og få lov til å være foreldre på lik linje med andre.

13. AKTIV ALDERDOM

Lillestrøm MDG mener at de eldre er en berikelse for samfunnet. De har stor livserfaring og kunnskap som bør komme fellesskapet til gode. Vi ønsker å forebygge ensomhet, inaktivitet og depresjon hos eldre gjennom opprettelse av lokale samlingssteder, aktivitetssentre og besøksordninger. Lillestrøm MDG mener at eldreomsorg er et offentlig ansvar.

Lillestrøm MDG vil

- gi eldre tilbud om hjelpemidler som holder dem aktive og selvstendige, også digitale løsninger.
- arbeide for økt valgfrihet til eldre og pleietrengende med hensyn til bosted og den hjelp de ønsker.
- tilby et bredt spekter av hjelpetiltak, pleie og omsorg til eldre og personer med funksjonsnedsettelse uansett alder.
- sikre tilstrekkelig antall sykehjemsplasser og tilrettelagte boliger.
- opprette tjenestebank for å kunne tilby hjemmetjenester som renhold, gressklipping, snømåking og enkel montering og reparering.
- arbeide for varierte tjenestesteder og bo- og behandlingstilbud med tilgang til kjøkkenhager, sansehager og dyr.

- utrede muligheten og behovet for en demenslandsby i kommunen.

14. RUS

Lillestrøm MDG ønsker å gi et variert tilbud til barn og ungdom for at de skal få andre og mer helsebringende interesser. I møtet med rusproblemer må det legges mer vekt på opplysning, forebygging, skadereduksjon og legemiddelassistert behandling.

Lillestrøm MDG vil

- at avhengighet skal møtes med hjelp og medmenneskelighet i kommunale instanser
- arbeide for at Lillestrøm som pilotkommune for en lokal rusreform ved å gå fra å straffe de rusavhengige til i stedet å tilby helsehjelp
- ha et sterkere ettervern for rusmisbrukere som inkluderer et mangfold av samhandlende og gjerne samlokaliserte behandlingsmåter. Ha et tilbud om kontakt med naturen til disse.

15. ARBEIDSFORHOLD INNEN HELSESEKTOREN

Lillestrøm MDG mener at helse- og omsorgsarbeid er verdifullt, både i det private og i det offentlige. Vi vil å lytte til og gå i dialog med de ansatte, brukere og pårørende.

Lillestrøm MDG vil

- jobbe for å utforme en strategi for å rekruttere og beholde helsepersonell i kommunen og motarbeide ufrivillig deltid i sektoren.
- styrke grunnbemanningen i kommunen, spesielt innen psykisk helsevern.
- beholde det lokale legevakttilbudet på Sørumsand.
- sikre mangfold blant kommunens ansatte og ha nok tolker til å gi gode tjenester til alle.
- øke kompetansen i helsevesenet om voldtekt og vold mot utsatte grupper.
- sørge for at kommunen oppfyller innbyggernes lovpålagte rettigheter til koordinertjeneste og individuell plan, blant annet med møte minimum en gang i året med de involverte parter.
- at koordinertjenesten får fullmakt til å samordne budsjett mellom barnevern og forebyggende helsetiltak uten forutgående søknad, utredning og vedtak.